

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 листопада 2021 р. № 1197

ПОРЯДОК
присудження та позбавлення наукового
ступеня доктора наук

Загальна частина

1. Цей Порядок регулює питання присудження наукового ступеня доктора наук спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ), скасування їх рішень про присудження наукового ступеня доктора наук та позбавлення зазначеного наукового ступеня.

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

1) атестація здобувача наукового ступеня доктора наук — комплекс послідовних експертних дій щодо оцінки наукового рівня докторської дисертації та зарахованих за її темою наукових публікацій здобувача, встановлення рівня набуття здобувачем найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення з метою державного визнання рівня наукової кваліфікації здобувача шляхом присудження йому наукового ступеня доктора наук;

2) докторська дисертація — кваліфікаційна наукова праця, підготовлена на здобуття наукового ступеня доктора наук обсягом основного тексту не менше 10 авторських аркушів на правах рукопису або обсягом основного тексту не менше трьох авторських аркушів у вигляді наукової доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, яка містить нові науково обґрунтовані результати;

3) здобувач наукового ступеня доктора наук (далі — здобувач) — особа, яка проходить (проходила) підготовку у докторантурі закладу вищої освіти (наукової установи) або яка самостійно підготувала до захисту докторську дисертацію з метою здобуття наукового ступеня доктора наук з наукової спеціальності за галуззю науки;

4) наукове періодичне видання — фахове видання, що виходить через певні проміжки часу, має заздалегідь визначену постійну щорічну кількість і назву нумерованих чи датованих, однотипно оформлених випусків, які не повторюються за змістом, мають однакову назву, ISSN-номер, який

підтверджений на веб-сайті Міжнародного центру реєстрації періодичних видань, не є тезами та матеріалами наукових конференцій, конгресів, симпозіумів тощо;

5) опонент — доктор наук, який має науковий ступінь з відповідної галузі науки та/або спеціальності або вчене звання за відповідною кафедрою (спеціальністю), та/або наукові публікації з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача;

6) профіль ради — перелік наукових спеціальностей за галузями науки, за якими діє спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук закладу вищої освіти (наукової установи);

7) рецензент — доктор наук, який має науковий ступінь з відповідної галузі науки та/або спеціальності або вчене звання за відповідною кафедрою (спеціальністю), та/або наукові публікації з наукового напрямку, за яким підготовлено докторську дисертацію здобувача, і за основним місцем роботи займає посаду наукового або науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) проводиться попередня експертиза докторської дисертації;

8) спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук закладу вищої освіти (наукової установи) (далі — докторська рада) — спеціалізована вчена рада, яка утворюється МОН з правом прийняття до розгляду та проведення захисту докторської дисертації особи, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, з метою присудження їй зазначеного ступеня.

У цьому Порядку термін “близькі особи” вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про запобігання корупції”.

3. Науковий ступінь доктора наук присуджується докторською радою на підставі публічного захисту докторської дисертації.

МОН затверджує/скасовує рішення докторських рад про присудження наукового ступеня доктора наук і видає дипломи/відмовляє у видачі дипломів доктора наук.

Здобуття наукового ступеня доктора наук передбачає набуття особою найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових вітчизняних і міжнародних рецензованих виданнях.

На здобуття наукового ступеня доктора наук поширюється дія законодавства з питань академічної доброчесності.

Присудження здобувачеві наукового ступеня доктора наук є державним визнанням рівня його наукової кваліфікації. Участь в атестації

здобувачів наукового ступеня доктора наук є складовою наукової діяльності вченого.

4. Розгляд і вирішення питань атестації наукових кадрів здійснює МОН за участю атестаційної колегії, яка діє відповідно до затвердженого ним положення відповідно до законодавства.

5. Документом, який засвідчує присудження наукового ступеня доктора наук, є диплом доктора наук, що видається МОН після затвердження рішення докторської ради атестаційною колегією МОН.

Кваліфікаційні вимоги

6. Здобувач повинен:

мати ступінь доктора філософії (кандидата наук);

представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;

мати опубліковані праці за темою докторської дисертації у фахових вітчизняних і міжнародних рецензованих виданнях.

Здобувач ступеня доктора наук в галузі медичних та ветеринарних наук повинен мати ступінь доктора філософії (кандидата наук) в галузі медичних та ветеринарних наук відповідно та мати відповідно вищу медичну або ветеринарну освіту, що відповідає другому (магістерському) рівню вищої освіти.

7. Докторська дисертація повинна відповідати таким вимогам:

бути кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно;

містити наукові положення та нові науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, одержані здобувачем особисто, які мають практичну та теоретичну цінність та які підтверджуються документами, що засвідчують проведення здобувачем досліджень;

бути виконаною за науковою спеціальністю з галузі науки відповідно до переліку, який затверджує МОН;

відповідати паспорту наукової спеціальності, затвердженому МОН;

містити обґрунтовані висновки на основі одержаних здобувачем достовірних результатів;

характеризуватися єдністю змісту;

свідчити про особистий внесок здобувача в науку щодо розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми;

відповідати принципам академічної доброчесності.

Порушення зазначених вимог є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук або для скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук.

Максимальний обсяг основного тексту докторської дисертації встановлюється науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі науки та/або спеціальності.

Докторська дисертація подається до захисту за однією або двома спеціальностями однієї галузі науки.

Інформація про отримані здобувачем результати у його дисертації, захищеній на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук), наводиться лише в оглядовій частині докторської дисертації.

Докторська дисертація подається до докторської ради для проведення захисту не раніше ніж через п'ять років після здобуття особою ступеня доктора філософії (кандидата наук).

Допускається за рішенням МОН подання до докторської ради докторської дисертації раніше п'ятирічного строку після здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) у разі вагомого особистого внеску здобувача у забезпечення розвитку відповідної галузі науки, що стосується наукових результатів докторської дисертації. Підтвердженням вагомого особистого внеску здобувача у забезпечення розвитку галузі науки, з якої підготовлено дисертацію, може бути:

наявність трьох патентів на винахід, які пройшли кваліфікаційну експертизу та стосуються наукових результатів докторської дисертації;

наявність не менш як трьох публікацій за темою докторської дисертації у виданнях, віднесених до першого, другого квартилів (Q1, Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports;

відзначення державними нагородами (преміями) України або інших держав за одержані здобувачем наукові результати, відображені в його докторській дисертації.

Вимоги щодо оформлення дисертації встановлюються МОН.

Докторська дисертація супроводжується окремим рефератом обсягом 1—2 авторських аркуші, який подається державною мовою і складається із загальної характеристики докторської дисертації, її основного змісту і висновків, списку наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації. Вимоги до оформлення реферату встановлює заклад вищої освіти (наукова установа).

8. Основні наукові результати докторської дисертації повинні бути висвітлені у наукових публікаціях. До наукових публікацій, які відображають основні наукові результати докторської дисертації, з галузі науки, з якої підготовлено дисертацію, належать:

статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

статті у наукових періодичних виданнях інших держав з наряду, з якого підготовлено дисертацію;

монографії (розділи у колективних монографіях).

Наявність наукових публікацій за темою докторської дисертації у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, є обов'язковою. Ця вимога не поширюється на здобувача, докторська дисертація якого містить інформацію, віднесenu до державної таємниці.

Вимоги до опублікування результатів докторської дисертації визначає МОН.

Перелік наукових фахових видань України затверджується в установленому МОН порядку.

До наукових публікацій, які додатково відображають наукові результати докторської дисертації, належать патенти, підручники, посібники, державні стандарти, промислові зразки, алгоритми та програми, що пройшли експертизу на новизну; публікації історичних джерел, статті в тематичних наукових збірниках, рукописи праць, депонованих в установах державної системи науково-технічної інформації та анотованих у наукових журналах; брошури, препринти; технологічні частини проектів на будівництво, розширення, реконструкцію та технічне переоснащення підприємств; інформаційні карти на нові матеріали, що внесені до державного банку даних; тези, доповіді та інші матеріали наукових конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, шкіл тощо.

Апробація матеріалів докторської дисертації на наукових конференціях, конгресах, симпозіумах тощо обов'язкова.

9. Використання в докторській дисертації, наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів супроводжується обов'язковим посиланням на автора та/або на джерело опублікування.

Порушення цієї норми є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня доктора наук або для скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук.

У разі використання в докторській дисертації, наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, ідей

або розробок, що належать співавторам, разом з якими здобувач має спільні наукові публікації та документи про проведення дисертаційних досліджень, здобувач повинен відзначити такий факт у докторській дисертації з обов'язковим зазначенням особистого внеску в такі публікації та документи.

Здобувач засвідчує власним підписом на титульній сторінці докторської дисертації, що подані до захисту наукові положення є його власним напрацюванням і всі використані ідеї, наукові результати, цитати супроводжуються належними посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

Проведення попередньої експертизи докторської дисертації

10. Після завершення здобувачем, підготовка якого здійснювалася в докторантурі закладу вищої освіти (наукової установи), відповідної наукової програми науковий консультант здобувача протягом місяця готує висновок щодо докторської дисертації, зокрема щодо висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх новизни, повноти викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, з оцінкою дотримання здобувачем принципів академічної доброчесності у процесі підготовки докторської дисертації та виконання ним індивідуального плану наукової роботи (далі — висновок наукового консультанта). Науковий консультант забезпечує належне та своєчасне виконання своїх обов'язків.

Якщо науковий консультант відмовляється підготувати висновок, здобувач звертається з письмовою заявою до вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про надання висновку структурного підрозділу, в якому здійснювалася підготовка здобувача. Вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) доручає відповідному структурному підрозділу розглянути таку заяву. Відповідний структурний підрозділ протягом місяця з дня надходження заяви розглядає подані здобувачем документи щодо завершення його підготовки і проводить засідання, яке вважається правоможним, якщо в ньому взяли участь не менш як дві третини складу відповідного структурного підрозділу. На засіданні відповідного структурного підрозділу заслуховується наукова доповідь здобувача і шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх на засіданні наукових (науково-педагогічних) працівників приймається рішення про надання/відмову в наданні такого висновку. У такому разі висновок підписує керівник відповідного структурного підрозділу. Якщо науковий консультант є керівником структурного підрозділу, в якому здійснювалася підготовка здобувача, висновок структурного підрозділу підписує заступник керівника такого підрозділу або головуючий на засіданні.

Висновок наукового консультанта (структурного підрозділу) (у двох примірниках) видається здобувачеві.

11. Попередня експертиза докторської дисертації проводиться у закладі вищої освіти (науковій установі), в якому (якій) здійснювалася підготовка здобувача, за умови позитивного висновку наукового консультанта (структурного підрозділу).

Для проведення попередньої експертизи здобувач звертається із письмовою заявою на ім'я голови вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) здійснювалася підготовка здобувача, про проведення попередньої експертизи докторської дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації.

Якщо заклад вищої освіти (наукова установа), в якому (якій) здійснювалася підготовка здобувача, не може провести попередню експертизу докторської дисертації здобувача у разі, коли припинено трудові відносини між закладом вищої освіти (науковою установою) і фахівцями, за наявності яких було відкрито докторантуру, або у разі, коли за результатами попередньої експертизи встановлено, що за одержаними висновками докторська дисертація здобувача відповідає паспорту іншої наукової спеціальності, такий заклад (установа) надсилає звернення до іншого закладу вищої освіти (наукової установи) із проханням розглянути заяву здобувача про проведення попередньої експертизи його докторської дисертації. У такому разі здобувач звертається із письмовою заявою на ім'я голови вченої ради зазначеного закладу вищої освіти (наукової установи) про проведення попередньої експертизи його докторської дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів.

Здобувач, який не проходив підготовку в докторантурі, а самостійно підготував докторську дисертацію, звертається із письмовою заявою на ім'я голови вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) відкрита докторантура з відповідної наукової спеціальності, про проведення попередньої експертизи його докторської дисертації, надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів та затвердження теми докторської дисертації. У разі самостійної підготовки докторської дисертації науковий консультант не призначається.

Заява здобувача передається до структурного підрозділу (кафедри, відділу, лабораторії) закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (яких) здійснювалася підготовка здобувача (визначеного для проведення попередньої експертизи докторської дисертації), або до структурного підрозділу іншого закладу вищої освіти (наукової установи), визначеного для проведення попередньої експертизи докторської дисертації.

Структурний підрозділ, в якому буде проводитися попередня експертиза докторської дисертації, подає пропозиції вченій раді закладу вищої освіти (наукової установи) щодо призначення трьох рецензентів.

Рецензентом не може бути призначено наукового консультанта та його близьких осіб, близьких осіб здобувача та співавтора будь-якої наукової публікації здобувача.

До структурного підрозділу, в якому буде проводитися попередня експертиза докторської дисертації, здобувач подає висновок наукового консультанта (структурного підрозділу) та/або докторську дисертацію.

Керівник структурного підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи), в якому проводиться попередня експертиза докторської дисертації, організовує та проводить на базі такого структурного підрозділу фаховий семінар для апробації докторської дисертації.

Рецензенти, розглянувши докторську дисертацію та наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, а також за результатами фахового семінару готують висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації. У висновку, зокрема, зазначається інформація про відповідність дисертації вимогам, передбаченим пунктами 7 та 9 цього Порядку, кількість наукових публікацій, опублікування результатів докторської дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою докторської дисертації. Для здобувачів з галузей науки біологічного, медичного та ветеринарного спрямування висновок повинен містити відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

Рецензенти персонально відповідають за об'єктивність та якість підготовленого ними висновку.

Оплата праці рецензентів здійснюється відповідно до законодавства, що регулює норми оплати праці експертів, які залучаються для проведення державної наукової та науково-технічної експертизи. Якщо підготовка здобувача здійснювалася за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб або здобувач самостійно готував докторську дисертацію, оплата праці рецензентів здійснюється за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб або такого здобувача.

Попередня експертиза докторської дисертації проводиться протягом трьох місяців з дня надходження на ім'я голови вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) письмової заяви здобувача про проведення такої експертизи.

У разі відмови (у письмовій формі) закладу вищої освіти (наукової установи) провести попередню експертизу та підготувати зазначений висновок здобувач має право звернутися до МОН для визначення

процедури проведення попередньої експертизи його докторської дисертації.

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації видається здобувачеві у двох примірниках та є чинним протягом календарного року з моменту його затвердження керівником закладу вищої освіти (наукової установи).

Присудження докторською радою наукового ступеня доктора наук

12. У разі коли висновок наукового консультанта (структурного підрозділу) та/або висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації є позитивним, здобувач подає заяву на ім'я голови докторської ради для проведення захисту докторської дисертації з метою присудження наукового ступеня доктора наук та документи відповідно до встановленого МОН переліку.

13. Докторська рада утворюється МОН з наукової спеціальності (не більше трьох) за галуззю науки, з якої у закладі вищої освіти (науковій установі) відкрито докторантуру в установленому законодавством порядку, у складі 11—19 осіб.

До складу докторської ради вводяться компетентні вчені з відповідної спеціальності, які мають:

науковий ступінь доктора наук (крім вченого секретаря докторської ради, який може мати науковий ступінь кандидата наук/ступінь доктора філософії і у цьому разі бере участь у засіданні без права голосу) та проводять наукові дослідження з одержанням наукових, науково-технічних (прикладних) результатів із спеціальності, включеної до профілю докторської ради;

період роботи на посадах наукових і науково-педагогічних працівників не менше п'яти років;

наукові публікації з відповідної спеціальності, визначені МОН.

Голова та члени докторської ради забезпечують високий рівень вимогливості під час розгляду докторської дисертації, проведення її захисту та прийняття докторською радою обґрунтованого рішення. Голова докторської ради персонально відповідає за дотримання нею вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації, науковий рівень захищеної докторської дисертації.

Порядок утворення, функціонування та діяльності докторської ради визначається положенням про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук (далі — положення про раду), яке затверджує МОН.

У разі відсутності в Україні докторських рад з правом проведення захисту докторських дисертацій з відповідної наукової спеціальності за рішенням МОН проводиться разовий захист. Склад докторської ради для проведення разового захисту формується відповідно до положення про раду.

Контроль за діяльністю докторських рад здійснює МОН.

14. Вчений секретар приймає заяву здобувача, його докторську дисертацію та перевіряє наявність документів відповідно до встановленого переліку. Голова ради наносить на заяву здобувача відповідну резолюцію, проставляє дату прийняття документів до розгляду та свій підпис.

Докторська рада призначає комісію для попереднього розгляду докторської дисертації, яка перевіряє опублікування наукових результатів докторської дисертації в наукових публікаціях здобувача, визначає повноту викладу в них матеріалів докторської дисертації та зараховує наукові публікації за темою докторської дисертації відповідно до законодавства, проводить попередній розгляд докторської дисертації за процедурою, що регулюється положенням про раду, рекомендує прийняти до захисту докторську дисертацію та подає кандидатури для призначення опонентів не пізніше ніж через три місяці з дати прийняття документів до розгляду.

Забороняється усувати недоліки, виявлені докторською радою у докторській дисертації (рефераті) після прийняття її до захисту.

Керівникам (їх заступникам) закладів вищої освіти (наукових установ) та їх близьким особам не дозволяється захищати докторські дисертації у радах, утворених за місцем основної роботи зазначених осіб. Дія цієї норми поширюється на вчених секретарів, їх близьких осіб та близьких осіб керівників докторських рад, їх заступників.

15. З метою забезпечення незалежності експертизи для захисту докторської дисертації докторською радою призначаються опоненти (за письмовою згодою), які мають:

науковий ступінь доктора наук та проводять наукові дослідження з одержанням наукових, науково-технічних (прикладних) результатів із спеціальності, за якою підготовлена докторська дисертація;

період роботи на посадах наукових і науково-педагогічних працівників не менше п'яти років;

наукові публікації з наукового напрямку, за яким підготовлено докторську дисертацію здобувача, визначені МОН.

Для розгляду докторської дисертації призначаються три опоненти, з яких тільки один може бути членом ради, в якій проводитиметься захист, чи штатним працівником закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) утворено докторську раду.

Опонентами не можуть призначатися:

голови, заступники голів і вчені секретарі докторських рад, в яких проводитиметься захист;

наукові консультанти;

співавтори опублікованих праць здобувача, зарахованих за темою докторської дисертації здобувача;

керівники закладів вищої освіти (наукових установ) та їх заступники за основним місцем роботи здобувача або за місцем виконання докторської дисертації, або за місцем її захисту;

співробітники закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) виконувалася докторська дисертація, де працює здобувач, або де проводилися науково-дослідні роботи, щодо яких здобувач є замовником або виконавцем (співвиконавцем), на час їх виконання;

члени атестаційної колегії МОН;

члени експертних рад з питань атестації наукових кадрів.

Опонентами можуть бути іноземні вчені (Dr. Habil, full professor), які відповідають вимогам абзаців третього і четвертого цього пункту. Члени експертних рад МОН з питань атестації наукових кадрів можуть бути призначені опонентами за виняткових обставин за погодженням з МОН.

Протягом одного календарного року особа може бути призначена опонентом для захисту не більш як п'яти докторських дисертацій.

16. Опонент на основі вивчення докторської дисертації та наукових публікацій, зарахованих за темою докторської дисертації, подає докторській раді відгук.

У відгуку опонента визначається ступінь актуальності обраної теми, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх новизна і загальнонаціональне або світове значення, повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, з наведенням зауважень та/або дискусійних питань стосовно положень докторської дисертації.

Опонент відповідає за об'єктивність та якість підготовленого ним відгуку.

Копії письмових відгуків опонентів докторська рада видає здобувачеві не пізніше ніж за 10 робочих днів до захисту докторської дисертації.

У разі:

коли відгук опонента не подано своєчасно, засідання докторської ради переноситься;

коли відгук опонента не відповідає вимогам абзацу другого цього пункту, голова докторської ради може повернути його опонентові для доопрацювання протягом трьох днів або рада може замінити опонента.

У разі подання доопрацьованого відгуку опонента пізніше ніж за 10 робочих днів до захисту докторської дисертації або у разі заміни опонента засідання докторської ради переноситься.

17. Про прийняття докторської дисертації до захисту і призначення опонентів докторська рада надсилає МОН повідомлення, яке разом з іншими такими повідомленнями, що надійшли до МОН протягом місяця, розміщується на офіційному веб-сайті МОН третього робочого дня наступного місяця.

Захист докторської дисертації проводиться не раніше ніж через місяць після розміщення на офіційному веб-сайті МОН такого повідомлення.

Протягом трьох робочих днів після визначення дати проведення захисту докторської дисертації наукова громадськість інформується про дату проведення захисту докторської дисертації шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

18. Вчений секретар не пізніше ніж за десять робочих днів до дати захисту дисертації розміщує в електронній формі на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи), в докторській раді якого проводитиметься захист, у розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад, примірник докторської дисертації (із забезпеченням відкритих форматів текстових даних) (крім монографії), реферат, висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації, відгуки опонентів та облікову картку дисертації за встановленою формою.

Зазначені матеріали зберігаються у відкритому доступі на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи) протягом трьох місяців з дати набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук та видачу здобувачеві диплома доктора наук.

Вимоги, передбачені абзацом першим цього пункту, не поширюються на докторські дисертації, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

19. За бажанням здобувача докторська рада зобов'язана проводити захист докторської дисертації за наявності негативного відгуку одного з опонентів. Якщо негативні відгуки надійшли від двох опонентів, докторська дисертація знімається з розгляду, а здобувачеві повертаються всі подані ним матеріали, крім його заяви та одного примірника докторської дисертації.

Про зняття докторської дисертації з розгляду докторська рада повідомляє МОН протягом трьох робочих днів.

20. Публічний захист докторської дисертації проводиться на засіданні докторської ради. Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь члени докторської ради, які є компетентними вченими з відповідної спеціальності, а також за бажанням присутні на засіданні.

У ході засідання докторська рада встановлює рівень набуття здобувачем найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення.

Засідання вважається правоможним у разі, коли в його проведенні взяло участь не менш як дві третини складу, а також не менш як чотири доктори наук із спеціальності докторської дисертації.

Якщо з поважної причини один з опонентів не може взяти участі у засіданні ради, захист докторської дисертації може проводитися за наявності позитивного відгуку відсутнього опонента. У такому разі на засіданні докторської ради вченим секретарем оголошується його відгук.

Захист докторської дисертації не проводиться у разі відсутності двох опонентів.

Опонент, який подав негативний відгук про докторську дисертацію, зобов'язаний бути присутнім на засіданні ради. У разі відмови цього опонента бути присутнім на засіданні голова ради у робочому порядку призначає іншого опонента, про що докторська рада інформує МОН та розміщує відповідне повідомлення на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи). Відгук такого опонента оприлюднюється відповідно до пункту 18 цього Порядку, а засідання докторської ради переноситься.

Заклад вищої освіти (наукова установа) забезпечує трансляцію захисту докторської дисертації в режимі реального часу. Відеозапис такого засідання ради оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи) не пізніше ніж протягом наступного робочого дня з дати проведення засідання та зберігається на відповідному веб-сайті не менше шести місяців з дати набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук та видачу здобувачеві диплома доктора наук.

У разі потреби засідання докторської ради може проводитися з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу. З метою належної підготовки засідання докторської ради кількість осіб з числа її членів та опонентів, які будуть брати участь у засіданні з використанням

засобів відеозв'язку в режимі реального часу, завчасно погоджується з головою докторської ради.

Вимоги, передбачені абзацами сьомим і восьмим цього пункту, не поширюються на докторські дисертації, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

21. За результатами публічного обговорення під час захисту докторської дисертації проводиться таємне голосування щодо присудження наукового ступеня доктора наук. Якщо засідання докторської ради проводиться з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу, таємне голосування усіх членів докторської ради проводиться з використанням програмного забезпечення (засобу), що забезпечує анонімність і верифікованість такого голосування. Програмне забезпечення (засіб) для проведення таємного голосування застосовується за рішенням докторської ради.

Рішення докторської ради про присудження наукового ступеня вважається позитивним, якщо за нього проголосувало не менш як три чверті членів докторської ради, які брали участь у засіданні.

Здобувач має право за письмовою заявою зняти докторську дисертацію із захисту до початку таємного голосування щодо присудження наукового ступеня.

Якщо докторська рада встановила наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в докторській дисертації та/або наукових публікаціях, зарахованих за її темою, заява про зняття докторської дисертації із захисту не приймається. У такому разі докторська рада приймає рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук.

Процедура засідання докторської ради для проведення захисту докторської дисертації визначається положенням про раду.

Оплата праці членів комісії докторської ради з попереднього розгляду докторської дисертації та опонентів здійснюється відповідно до законодавства, що регулює норми оплати праці експертів, які залучаються для проведення державної наукової та науково-технічної експертизи. Якщо підготовка здобувача здійснювалася за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб або здобувач самостійно готував докторську дисертацію, оплата праці членів комісії докторської ради з попереднього розгляду докторської дисертації та опонентів здійснюється за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб або такого здобувача. Відрядження членів докторської ради та опонентів, призначених з інших міст, фінансується відповідно до законодавства.

22. У разі прийняття докторською радою рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук усі виявлені докторською радою протягом розгляду докторської дисертації та висловлені під час її

захисту недоліки, порушення та зауваження, що стали підставою для прийняття такого рішення, зазначаються у рішенні докторської ради.

Здобувачеві надається засвідчена в установленому порядку копія зазначеного рішення та повертаються подані ним документи, крім заяви, висновку наукового консультанта (структурного підрозділу), висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та одного примірника дисертації.

У такому разі МОН надсилаються разом із супровідним листом засвідчені в установленому порядку копії реєстраційної картки присутності членів ради, рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук та стенограми (розшифрованої фонограми) засідання докторської ради.

Докторська дисертація, за результатами захисту якої докторською радою прийнято рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук, може бути подана для розгляду до цієї докторської ради повторно після доопрацювання не раніше ніж через один рік з дня прийняття такого рішення (крім випадків, передбачених абзацом першим пункту 9 цього Порядку). Захист такої дисертації проводиться за погодженням з МОН.

23. Докторська дисертація, що містить інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування, розглядається з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації.

24. Докторська рада оформляє протягом 15 робочих днів рішення про присудження наукового ступеня доктора наук (у двох примірниках).

Усі документи, що стосуються розгляду докторської дисертації та проведення її захисту в докторській раді, формуються в перший примірник атестаційної справи здобувача, який зберігається в архіві закладу вищої освіти (наукової установи) протягом десяти років з дати набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук, а постійному зберіганню підлягають рішення докторської ради щодо присудження наукового ступеня доктора наук та один примірник дисертації (у бібліотеці закладу вищої освіти/наукової установи).

Другий примірник атестаційної справи здобувача надсилається до МОН протягом місяця з дня захисту докторської дисертації відповідно до положення про раду.

Розгляд докторської дисертації та атестаційної справи здобувача у МОН

25. МОН здійснює контроль за дотриманням докторською радою та здобувачем вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів.

Із зазначеною метою МОН:

розглядає документи атестаційної справи здобувача щодо дотримання докторською радою процедури розгляду докторської дисертації;

проводить експертизу докторської дисертації щодо актуальності обраної теми, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизни, повноти викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою докторської дисертації, відсутності (наявності) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

МОН може надсилати докторську дисертацію та атестаційну справу здобувача для додаткового розгляду:

до іншої докторської ради в установленому МОН порядку;

до закладу вищої освіти (наукової установи).

Додатковому розгляду обов'язково підлягає:

докторська дисертація, яка за погодженням з МОН подана до докторської ради раніше п'ятирічного строку після здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук);

докторська дисертація, яка за погодженням з МОН подана до докторської ради повторно після доопрацювання через один рік з дня прийняття рішення про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук.

Якщо докторська дисертація та атестаційна справа здобувача надійшли для додаткового розгляду з метою підготовки відгуку, суб'єкт додаткового розгляду проводить засідання без участі здобувача. Засідання вважається правоможним, якщо у ньому взяли участь дві третини від кількості членів суб'єкта додаткового розгляду. На засіданні обговорюється наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації, їх опублікування, кількість наукових публікацій. Відгук приймається простою більшістю голосів від кількості присутніх на засіданні членів суб'єкта додаткового розгляду, підписується головуючим на засіданні та секретарем і оформляється у двох примірниках. Засідання оформляється протоколом, що підписується головуючим на засіданні та секретарем. Протягом 10 робочих днів до МОН надсилаються разом із супровідним листом оригінал відгуку та копія протоколу.

Якщо докторська дисертація та атестаційна справа здобувача надійшли для додаткового розгляду з метою підготовки висновку, суб'єкт додаткового розгляду проводить засідання за участю здобувача. Засідання вважається правоможним, якщо у ньому взяли участь дві третини від кількості членів суб'єкта додаткового розгляду. На засіданні здобувач викладає основні положення дисертації та відповідає на запитання, подані в усній чи письмовій формі, члени суб'єкта додаткового розгляду обговорюють наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації, їх опублікування, кількість наукових публікацій. Висновок приймається простою більшістю голосів від кількості присутніх на засіданні членів суб'єкта додаткового розгляду, підписується головуючим на засіданні та секретарем і оформляється у двох примірниках. Засідання оформляється протоколом, що підписується головуючим на засіданні та секретарем, та записується на фонограму. Протягом 15 робочих днів до МОН надсилаються разом із супровідним листом оригінал висновку, копія протоколу та стенограма (розшифрована фонограма) засідання, підписана головуючим на засіданні та секретарем.

Інформація про результати додаткового розгляду долучається до узагальненого висновку МОН, що подається на розгляд атестаційної колегії.

26. Якщо до МОН надійшли пропозиції і заяви фізичних (юридичних) осіб щодо додаткової оцінки докторської дисертації та атестаційної справи здобувача або під час експертизи докторської дисертації виявлено інші обставини, що є підставами для проведення повторної, додаткової та контрольної експертизи відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну експертизу”, МОН проводить відповідного виду експертизу докторської дисертації, для чого може залучати:

експертні ради з питань атестації наукових кадрів;

працівників закладів вищої освіти (наукових установ) шляхом утворення групи експертів;

окремих вчених шляхом призначення їх експертами.

Суб'єкт експертизи проводить експертизу докторської дисертації, розміщеної в електронній формі на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи), готує висновок, подає його МОН, інформація про що долучається до узагальненого висновку МОН.

Атестаційна справа здобувача та докторська дисертація, які розглядаються МОН, не можуть бути зняті з розгляду здобувачем чи відкликані докторською радою, у якій проводився захист докторської дисертації.

27. Розгляд питань, пов'язаних з присудженням наукового ступеня доктора наук, МОН здійснює за участю експертних рад з питань атестації наукових кадрів.

Порядок утворення, функціонування та діяльності експертних рад з питань атестації наукових кадрів визначається положенням про експертну раду, яке затверджує МОН.

Експертні ради з питань атестації наукових кадрів проводять експертизу захищених докторських дисертацій, у тому числі з урахуванням звернень фізичних (юридичних) осіб щодо їх наукової якості, розглядають питання, що належать до компетенції експертних рад з питань атестації наукових кадрів, готують висновки про відповідність об'єкта експертизи встановленим вимогам і відповідають за якість та об'єктивність підготовлених ними висновків.

У разі потреби МОН запрошує на засідання експертної ради з питань атестації наукових кадрів здобувача, наукового консультанта, голову докторської ради, в якій проводився захист докторської дисертації.

Підготовлений експертом та оформлений відповідно до законодавства висновок подається МОН, інформація про що долучається до узагальненого висновку МОН.

28. У МОН готується узагальнений висновок, який подається на розгляд атестаційної колегії МОН.

Атестаційна колегія МОН розглядає узагальнений висновок та затверджує рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук.

Пропозиції і заяви фізичних (юридичних) осіб щодо додаткової оцінки докторської дисертації та атестаційної справи здобувача розглядаються МОН до прийняття рішення щодо затвердження рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук.

Строк розгляду у МОН докторської дисертації та атестаційної справи здобувача становить не більше чотирьох місяців.

У разі проведення різних видів експертизи та/або виявлення обставин, які потребують більш тривалого строку для проведення експертизи докторської дисертації, МОН у кожному конкретному випадку інформує докторську раду про продовження строку розгляду.

29. Рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук набирає чинності з дати набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення докторської ради та видачу диплома доктора наук на підставі рішення атестаційної колегії.

Відшкодування витрат на виготовлення бланків диплома доктора наук здійснюється за рахунок коштів осіб, які їх отримують.

30. У разі втрати, знищення або пошкодження диплома про науковий ступінь МОН видає його дублікат з новим порядковим номером та інформацією відповідно до раніше виданого диплома за рахунок коштів особи, яка отримує дублікат.

Для видачі дубліката диплома до МОН подаються:

заява особи про видачу дубліката диплома;

довідка органу внутрішніх справ про втрату диплома (у разі наявності);

копія паспортного документа іноземця;

копія втраченого, знищеного або пошкодженого диплома (у разі наявності).

У разі зміни особою імені диплом на новий не обмінюється.

31. У разі виявлення порушення докторською радою (здобувачем) вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів МОН застосовує заходи, зокрема:

висловлює зауваження учасникам атестації здобувача щодо недоліків, виявлених під час розгляду докторської дисертації та проведення її захисту;

звужує профіль докторської ради;

пропонує керівнику закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) утворено докторську раду, подати інші кандидатури для призначення голови докторської ради, його заступника (заступників) або вченого секретаря;

скасовує рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук та відмовляє здобувачу у видачі диплома доктора наук;

припиняє діяльність ради строком на один рік.

Наказ МОН про скасування рішення ради та/або застосування заходів відповідно до цього пункту на підставі рішення атестаційної колегії МОН розміщується на офіційному веб-сайті МОН.

32. Здобувач має право ознайомитися з узагальненим висновком МОН після прийняття МОН рішення про скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук. МОН інформує здобувача про прийняте рішення, а копію висновку надає на його прохання.

33. Виявлення МОН порушення вимог, передбачених абзацами другим — восьмим, дванадцятим пункту 7 цього Порядку, та виявлення академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній

докторській дисертації, наукових публікаціях, зарахованих за темою докторської дисертації, є підставою для:

позбавлення наукового консультанта права участі у підготовці та/або атестації наукових кадрів строком на два роки;

позбавлення голови, членів комісії докторської ради з попереднього розгляду докторської дисертації та опонентів права участі в атестації наукових кадрів строком на два роки;

позбавлення закладу вищої освіти (наукової установи) права утворювати докторську раду за відповідною науковою спеціальністю строком на один рік.

34. Якщо рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук скасовано МОН у зв'язку з порушенням докторською радою процедури розгляду та захисту докторської дисертації, така докторська дисертація може бути подана здобувачем до захисту повторно.

Якщо рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук скасовано МОН у зв'язку з порушенням вимог до докторської дисертації та наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, така докторська дисертація може бути подана до захисту здобувачем повторно після її доопрацювання не раніше ніж через рік з дати прийняття МОН рішення про скасування такого рішення докторської ради.

Якщо рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук скасовано МОН у зв'язку з наявністю академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в докторській дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, що встановлено у тому числі Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі — Національне агентство), така докторська дисертація повторно до захисту не подається.

35. Повторний розгляд докторської дисертації та атестаційної справи у МОН здійснюється за рішенням суду із залученням фахівців, які не брали участі у попередній експертизі дисертації.

Визнання наукових ступенів, здобутих в іноземних закладах вищої освіти

36. Визнання в Україні наукових ступенів, здобутих в іноземних закладах вищої освіти, здійснюється у порядку, встановленому МОН, за погодженням з Національним агентством та відповідно до міжнародних конвенцій та угод.

МОН проводить процедуру визнання наукових ступенів, здобутих громадянами України в іноземних закладах вищої освіти (наукових

установах), затверджує форму свідоцтва про визнання документа про науковий ступінь та здійснює його видачу.

37. Громадяни України, які є власниками дипломів про наукові ступені, виданих органами атестації іноземних держав, набувають прав на державні гарантії, встановлені законодавством України для наукових працівників, з дати прийняття МОН рішення про їх визнання.

Позбавлення наукових ступенів

38. Особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

39. Для розгляду питання про позбавлення наукового ступеня до МОН подають звернення (скарги, заяви, клопотання):

фізичні (юридичні) особи з інформацією про виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів;

рада, в якій проводився захист докторської (кандидатської) дисертації, про позбавлення відповідного наукового ступеня цього порядку;

Національне агентство про позбавлення відповідного ступеня.

Звернення повинно містити:

посилання на вимоги, порушення яких виявлено заявником;

інформацію, яка підтверджує факт фабрикації, фальсифікації;

наведення джерел неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання.

40. У МОН розглядаються звернення щодо:

порушення процедури попередньої експертизи докторської дисертації, процедури розгляду в докторській раді — протягом року після прийняття МОН рішення про видачу диплома доктора (кандидата) наук;

порушення кваліфікаційних вимог — протягом десяти років після прийняття МОН рішення про видачу диплома доктора (кандидата) наук;

порушення вимог з питань авторського права, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації — безстроково.

41. Звернення з інформацією щодо академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації розглядає Національне агентство відповідно до законодавства.

Національне агентство надсилає до МОН разом із супровідним листом копію прийнятого рішення щодо виявлення в дисертації, наукових публікаціях, зарахованих за її темою, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації:

з результатами проведеного аналізу доказів, які підтверджують факт фабрикації, фальсифікації;

з результатами проведеного аналізу виявлених за допомогою відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання;

з посиланням на норми законодавства.

42. Для розгляду питання щодо позбавлення особи наукового ступеня МОН може залучати:

експертні ради з питань атестації наукових кадрів;

працівників закладів вищої освіти (наукових установ) шляхом утворення групи експертів;

окремих вчених шляхом призначення їх експертами.

Залучений суб'єкт розглядає обґрунтованість наданих у зверненні доказів, підтверджує/не підтверджує наведені у зверненні факти і надає МОН рекомендації щодо позбавлення особи наукового ступеня, про що готує висновок і подає його МОН.

У разі виявлення обставин, що є підставами для проведення повторної, додаткової та контрольної експертизи відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну експертизу”, МОН проводить відповідного виду експертизу.

43. У МОН готується узагальнений висновок, який подається на розгляд атестаційної колегії МОН.

Атестаційна колегія МОН розглядає узагальнений висновок і приймає рішення щодо позбавлення особи наукового ступеня.

МОН на підставі рішення атестаційної колегії позбавляє особу наукового ступеня, скасовує своє рішення про видачу особі відповідного диплома та визнає диплом недійсним (скасовує своє рішення про затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії) або залишає в силі рішення, обґрунтованість прийняття якого переглядалося.

44. Особа має право ознайомитися з узагальненим висновком МОН після прийняття МОН рішення про позбавлення її наукового ступеня. МОН письмово інформує особу про прийняте рішення та надає копію висновку.

45. Повторний розгляд питання щодо позбавлення особи наукового ступеня у МОН здійснюється за рішенням суду із залученням фахівців, які не брали участі у попередньому розгляді.

Розгляд апеляцій

46. На рішення докторської ради про відмову у присудженні наукового ступеня доктора наук здобувач може подати апеляцію до закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) утворена рада, або до МОН протягом місяця з дня прийняття докторською радою такого рішення.

Розгляд апеляції у закладі вищої освіти (науковій установі), в якому (якій) утворена рада, здійснюється відповідно до положення про раду.

У разі коли апеляція не містить аргументів по суті виявлених докторською радою недоліків, порушень та зауважень, а також аргументів щодо порушення докторською радою процедури розгляду докторської дисертації, докторська рада апеляційну комісію не утворює.

47. На рішення МОН про скасування рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук здобувач може подати апеляцію до МОН не пізніше ніж через два місяці з дня його прийняття.

На рішення МОН про позбавлення особи наукового ступеня особа може подати апеляцію до МОН не пізніше ніж через два місяці з дня його прийняття.

48. У разі надходження апеляції МОН утворює апеляційну комісію із залученням фахівців з відповідної спеціальності. Головою апеляційної комісії призначається член атестаційної колегії МОН або інший вчений, який є фахівцем з відповідної спеціальності.

Апеляційна комісія готує висновок, який підписується усіма членами комісії, для розгляду атестаційною колегією МОН.

У разі коли апеляція не містить аргументів по суті виявлених порушень, що стали підставою для скасування МОН рішення докторської ради про присудження наукового ступеня або для позбавлення особи наукового ступеня, а також аргументів щодо порушення процедури розгляду докторської дисертації у МОН, апеляційна комісія не утворюється.

49. Рішення МОН за результатами розгляду апеляції може бути оскаржено у судовому порядку.
